

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN INFORMERAR

BYGGNADSANTIKVARISK KONTROLL

KALMAR SJÖFARTSMUSEUM Övertäckning av bemålat tak

Kakelmakaren 5
Kalmar stad
Kalmar kommun
Småland

BYGGNADSANTIKVARISK KONTROLL

KALMAR SJÖFARTSMUSEUM

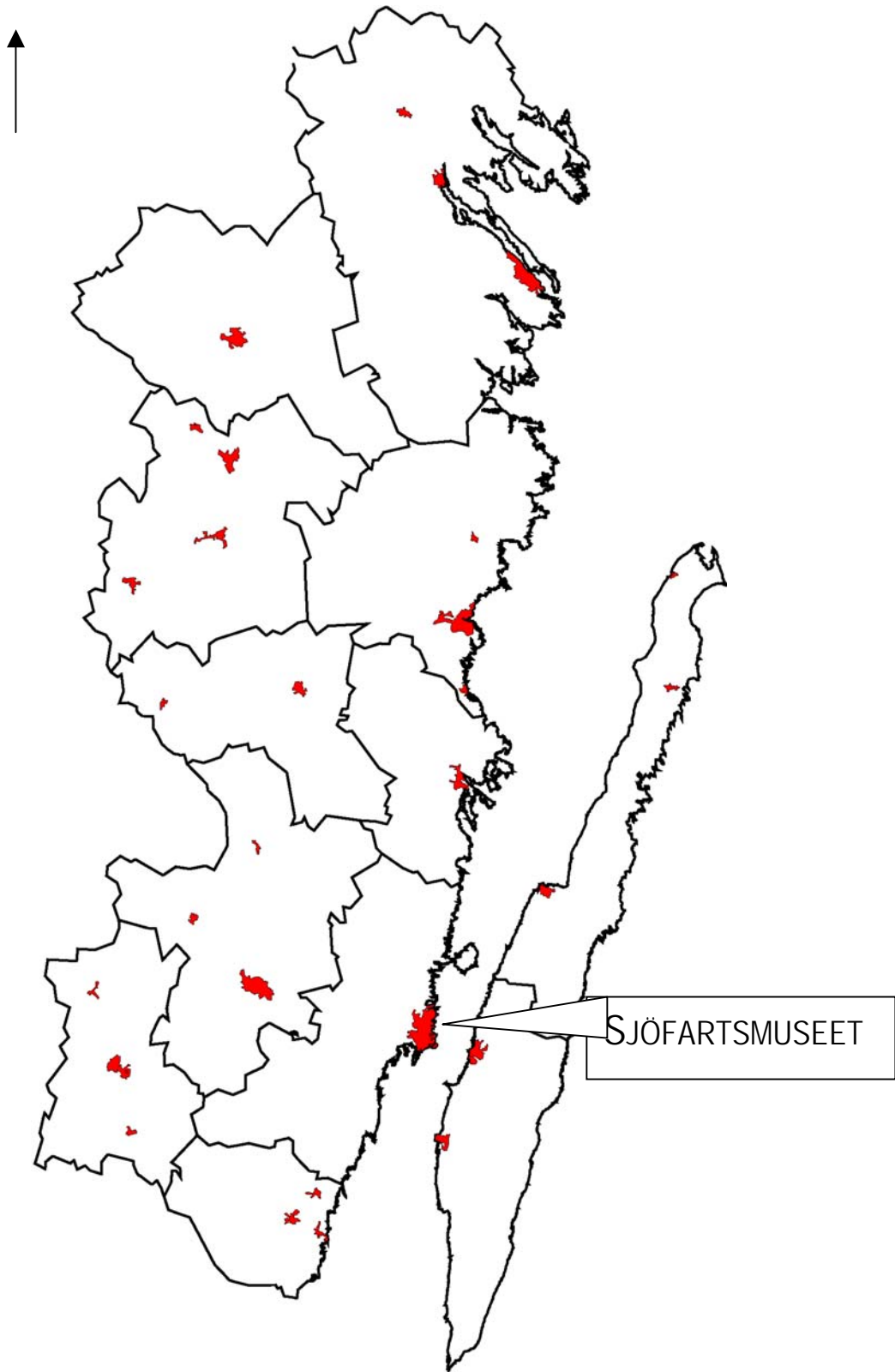
- Övertäckning av bemålat tak

Meddelande 2005:29

ISSN 0348-8748

ISRN LSTY-H-M—2005/29 --SE

Utgiven av:	Länsstyrelsen Kalmar län,
Ansvarig enhet:	Samhällsutvecklingsenheten
Författare:	Birthe Pedersen
Omslagsbild:	Detalj från bemålat tak Foto: Birthe Pedersen
Karttillstånd:	© Lantmäteriet. Ur Geografiska Sverigedata, fastighetskartan. Dnr. 106- 2004/188
Foto:	Birthe Pedersen, Länsstyrelsen
Tryckt hos:	Högskolan i Kalmar
Upplaga:	1

KALMAR LÄN

Innehåll

Inledning

Historik och byggnadsbeskrivning

Renoveringshistoria

Kulturhistorisk status

Aktuella åtgärder

Utförda åtgärder

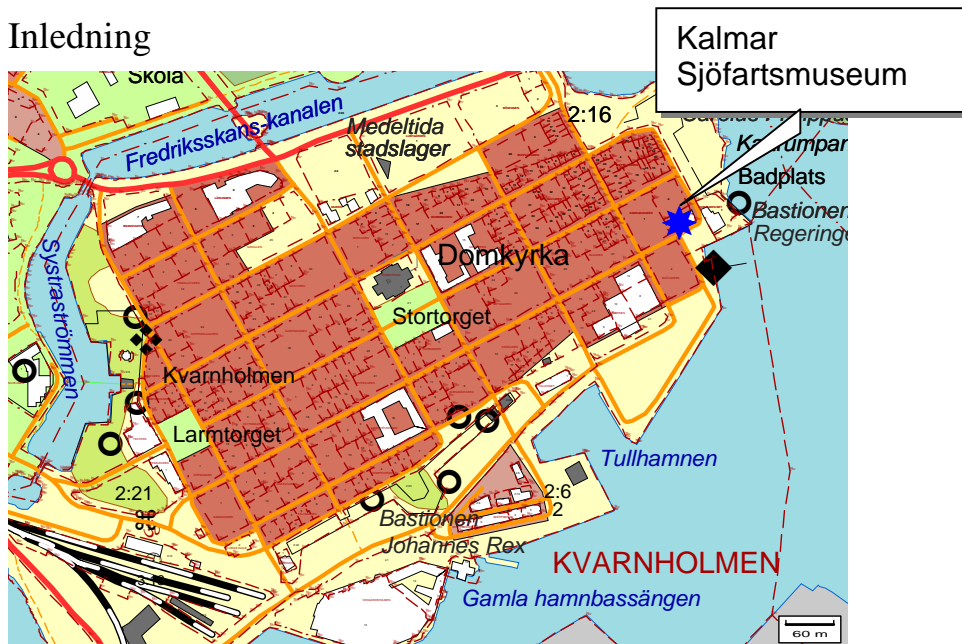
Kommentar utförda åtgärder

Projektering

Antikvarisk kontroll

Fotodokumentation

Inledning

Kalmar

LMV ek kartblad 05710

Huvudbyggnaden på fastigheten Kakelmakaren 5 rymmer förutom Sjöfartsmuseet ett flertal bostadslägenheter varför den utsätts för regelmässigt slitage. Takmålningar framkom vid skrapning för underhållsmålning av vitt, putsat innertak.

Historik och byggnadsbeskrivning

Byggnaden som rymmer Sjöfartsmuseet uppfördes 1889 åt kakelugnsfabrikören O Andersson efter ritningar av okänd arkitekt. Bostaden byggdes som bostadshus till fabrikören samt med lägenheter för uthyrning.

Byggnadens karaktär av patricierbostad har understrukits av osedvanligt rik, putsad fasad utsmyckning i klassicistisk stil av hög konstnärlig kvalitet. Även entréhallen är rikt dekorerad med målningar och polykrom stuck. I lägenheterna som i huvudsak är välbevarade, återfinns stucktak, påkostade paneler och andra snickerier. Här finns också en uppsättning genomarbetade kakelugnar, vilka utgör en provkarta över kakelmakarens egen produktion. Byggnaden inrymmer 2005, Sjöfartsmuseet samt sex stycken lägenheter.

Renoveringshistoria

- 1981 brandsäkrades dörrar till lägenheter, mm.
- 1989 utvidgades den östra vindsvåningen.
- 1996 genomgick byggnaden en genomgripande fasadrenovering vilken även inbegrepp fönstersnickerier och tak.
- 2003 installerades rökdetektorer etc. i Sjöfartsmuseet
- 2004 renoverades dörren till gården.
- 2005 rengöring och mindre retuscheringar utfördes i entréhallens väggar och tak samt tak i sjöfartsmuseets entré, källartrappans tak och väggar målades. Ytterdörr oljades.

Tidigare renoveringar är ej kända.

Kulturhistorisk status

BM Byggnaden förklarades byggnadsminne 1979.

Fastigheten ligger inom riksintresse för kulturmiljövården nr 48 i Kalmar kommun.

Aktuella åtgärder

Nils Gustafsson, Kalmar Sjöfartsmuseum kontaktade 2005-08-22 undertecknad per telefon för att meddela att ett bemålat innertak påträffats i den västra lägenheten i bottenvåningen i fastigheten Kakelmakaren 5, Kalmar det s.k. Sjöfartsmuseet. Takmålningen påträffades vid skrapning av lös färg på den vita takytan för ommålning.

Besiktning skedde på plats 2005-08-22 då Örjan Molander, Kalmar läns museum, Nils Gustafsson, Fredrik från Måleriservice, Skotte Linde hyresgäst och undertecknad deltog. Den del av taket som frilagts (den västra) vid enkel skrapning uppvisade en bemålad takyta med bårder med dekorfält målade i olja medan enstaka monokroma fält var målade i limfärg. De mönster som framkom bör ha delvis varit schablonmålade delvis målade på frihand i såväl nygotisk- som jugendstil. Den bemålade ytan är inte utpekad/skyddad i BM-förklaringen. Den bemålade takytan visar på sprickbildning vilket kan vara en anledning till att de målats över. Övermålningen har skett 1918 vilket är det år som daterar de tidningspapper som klistrats över och målats vit (och skyddat målningarna). Även takets stuckatur tycks ha varit bemålad. Enligt Örjan Molander Kalmar läns museum finns bilder som visar takmålningar då tullkontoret var inhyst i lägenheten.

Diskussion fördes om huruvida målningen skulle tas fram eller ej, men varken fastighetsägare eller hyresgäst vill ta fram taket. Hyresgästen väntade på att åter kunna använda sitt bostadsrum och fastighetsägaren var inte beredd att stå för ev. högre kostnad

Undertecknad kontaktade 2005-08-22 konservator Anna Billing-Wetterlundh, Jönköpings läns museum, som rekommenderade att ett prov med cellulosalim och microlite-väv alt cellulosalim och rispapper och att däröver ta ett starkare lim och väv.

Besiktning på plats 2005-08-23 där representanter för målerifirman Måleriservice fanns på plats. Efter diskussion föreslogs att ett prov med cellulosa lim och väv görs

Undertecknad var 2005-08-23 i kontakt med Gert, Gerts måleri för att höra en annan (mer kulturhistorisk erfaren) målares åsikt. Han var inte lika tveksam utan ansåg att det i alla fall borde provas för att rädda målningen.

Besiktning skedde 2005-08-24 för att se provet med testremсор av Mikrolite (tunn glasfiberväv) Uppklstringen visade att limmet höll och inte bubblade sig och att den samtidigt med försiktig hand gick att dra av. Ev fastnar lite men detta bör gå att lösgöra med lite fukt. Undertecknad godkände väv som målas med alkydoljefärg då stuck och rosett är målade med dylikt. Den färg som inte enkelt skrapats ner bibehölls och spacklades försiktigt med vattenlösligt spackel.

Vid slutbesiktning 2005-08-26 skymtade dekorfälten igenom tak som strukits två gånger.

Tak mot sydväst

under

efter

Tak mot nordost

under

efter

Detalj

Schablonfält

Detalj

Utförda åtgärder

Byggnadsdel	Tillstånd före renovering	Utförda åtgärder
Tak i lägenhet : bv väster, vardagsrum	Putsat tak målat vit inkl stuck och rosett.	Kvarvarande färgrester som ej skrapats bort spacklades med vattenlösligt lim. Taket har täckts med fiberväv limmat med cellulosalim. Taket målat med alkydoljefärg. Följande material har använts: Nitor cellulosa lim Tasso g45 "microlite" Alcro I-tak Alkyd Sandspackel Nordsjö Medium.

Kommentar utförda åtgärder

Bra metoder för att bevara denna typ av målningar saknas idag. Angiven metod är ett försök efter förslag från konservator. Lämpligen borde tidningspapper återigen ha använts men dagens tidningspapper har kortare fibrer är tidigare och kräver mer vätska, vilket skulle lösa upp målningen.

Antikvarisk kontroll

Antikvarisk kontroll har utförts av Birthe Pedersen, Länsstyrelsen Kalmar län. Byggmöten, och samråd har skett 4 gånger under arbetsperioden. Slutbesiktning ägde rum den 26 augusti då Fredrik Olsson Måleriservice AB, Skotte Linde, hyresgäst, och Birthe Pedersen, Lst, deltog och arbetena godkändes

Projektering

Ägare	Stiftelsen Kalmar sjöfartsmuseum
Tillstånd från Länsstyrelsen	Utställs i efterhand
Entreprenör	Måleriservice
Tid	Arbetena genomfördes under perioden 2005-08-22 till 2005-08-26

Fotodokumentation

Vid samråd/byggmöten togs papperskopior vilka tillföres BM-pärm 19 Kalmar. Vid slutbesiktningen togs digitala bilder vilka förvaras i på Länsstyrelsens server